

Variációk egy Örkény-novellára

Örkény István: LELTÁR

Dombos táj (zivatar után)

3 gomolyfelhő

1 halastó

1 gátórház

1 férfi (az ablakon kihajolva)

1 kiáltás

1 jegenyesor

1 sáros út

Kerékpárnyom (a sárban)

1 női kerékpár

1 kiáltás (az előbbinél hangosabb)

1 pár szandál

1 szoknya (a szélben lobogva, a csomagtartót csapkodva)

1 milflórmintás blúz

1 darab amalgámtömés (fogban)

1 asszony (fiatal)

1 kiáltás (még hangosabb)

Új kerékpárnyomok

1 becsukódó ablak

Csönd

1.

A három gomolyfelhő, ami még megmaradt a sok százból, amiből nemrég még zuhogott az eső, már oszladozni készült. A dombokon túl egy halastó, ami már kiszáradni készült, most a zivatartól újból megtelt. Ennek partján egy gátórház, ami már rég üresen áll, most mégis egy férfi figyeli a tájat.

A messzeségből egy kiáltás hallatszódott.

Végignézve a jegenyesoron, a sáros úton kerékpárnyomot vett észre. A kiáltás irányába sietett, ahol megpillantott egy női kerékpárt. Újabb kiáltás, hangosabb.

A férfi most már szaladni kezdett, majd hirtelen megtorpant, mivel egy pár szandált vett észre a sárban. Felvette kezébe a szandált, és újra szaladni kezdett a kerékpárnyom után, amikor egy pillanatra megpillantotta a kerékpáron ülő, milflórmintás blúzt viselő fiatal asszonyt, akinek szoknyája a szélben lobogott a csomagtartót csapkodva.

Nagy siettében megcsúszott, és arcát a kemény földnek ütve kiesett egy darab amalgámtömés a fogából. Felállva és fogához kapva egy „*ez kellett még nekem*”-et motyogott, de újabb kiáltásra lett figyelmes.

Egy újabb kerékpárnyomot fedezett fel, ami az előzőt követte. Jobbnak látta most már visszafordulni, úgysem volt esélye utolérni a kerékpárokat.

Visszatérve a gátórházba, becsukva az ablakot, amivel kizárta a kiáltásokat, újra csönd lett.

(C. Dóri)

2. *Álom*

Virág a füben ül, és három gomolyfelhő versenyét nézi az égen. A közelben egy kis halastó van, mellette gátórház, gyönyörű hely. Messzi kisházból hirtelen egy férfi az ablakon kihajolva a távolba néz, Virág nevét kiáltja. A kislány meghallja, de nem veszi figyelembe, csak ábrándozik tovább. A hosszú jegenyesorra pillant, majd a sáros utat kémleli, amelyen egy kígyózó kerékpárnyom kúszik felé. Blanka az, biciklin ülve. Még egy hangosabb kiáltás a ház irányából, de Virág a közeledő nővérét nézi, ahogy formás lábával, melyen szandál van, könnyedén nyomja a pedált. A szoknyája a szélben lobog a csomagtartót csapkodva, a milflórmintás blúza izeg-mozog a széllel játszva. Kedvesen mosolyog Virágra, de egy harmadik kiáltás megzavarja. Új kerékpárnyomok a távolban, az ablak becsukódik, sötétség és csönd van. Virág felébred.

(L. Éva)

3. *Halott remény*

Péter kinéz az ablakon. Mindenfelé dombok vannak elszóródva, mint amikor az ember veteményez, és anélkül hogy lehajolna, magokat szór a földre. A távolban három gomolyfelhő úszik az égen, a Péter gátórháza melletti halastó vize zavaros az eső miatt. Nem messze, a dombok között, egy jegenyesor rémlik, mellette sáros út.

Ezt a tájat csodálja, mikor a jegenyesor mentén feltűnik egy kerékpározó alak; egy nő képe rajzolódik ki.

– Hiszen ő úgy néz ki, mint Ilona! – kiált fel meglepetésében, majd rögtön el is hallgat, mivel rájön, hogy Ilona nincs többé... legalábbis az ő számára. Egy pillanat erejéig visszagondol azokra a kettesben töltött pillanatokra, amikor a tóban horgásztak, a felhőket számolták a zöld füben fekve, vagy amikor Péter ajka Ilonáéra talált. De ez már a múlté! Ilona egyik nap bejelentette, hogy mást szeret. A fiú azt hitte, a szíve szakad ketté, könnyögött, kérlelte a lányt, hogy maradjon, mert minden olyan szép volt, de Ilona hajthatatlan maradt...

A kerékpáros nő egyre jobban közeledik, és már bizonyos, hogy Ilona az. Milflórmintás blúzt visel, szoknyával, amely a csomagtartót csapkodja, és fehér színű szandállal.

Péter az előzőnél hangosabban a lány nevét kiáltja, aki olyan közel ért, hogy a fiú ki tudja venni az Ilona fogában lévő amalgámtömést. Persze... hisz pontosan tudja, hol a helye. Harmadjára is felkiált, az előzőknél sokkal hangosabban, ám a lány – akarva, akaratlanul – még mindig nem figyel rá. Hátra-hátra fordítja a fejét, nevet. Péter csak ekkor veszi észre a lány háta mögött közeledő kerékpárost, egy férfit. Ő is nevet, szemét egyfolytában Ilonán tartja. Ekkor Péter megértette, hogy a lány nem azért van itt, hogy kibéküljön vele, hanem azért, mert biciklizik azzal a férfival, akit igazán szeret. A reményt újra a szomorúság váltja fel.

Péter becsukja az ablakot. A kerékpárok zöreje lassan elhalkul, majd egyáltalán nem lesz hallható. Csönd.

(Zs. Emese)

4.

Megnyugvás

Egy őszi napon, pontosabban vasárnap, egy halastó mellett lakó házban egy fiatal hitves asszony a vásárra készült. Miután fejben megírta a listát, el is indult egy pár szandálban, szoknyával és milflőrmintás blúzban, kerékpáron.

A házban egyedül a férfi maradt, ki maga is végezte saját dolgát. Miközben a gátórházban rendezgette dobozait, a kinyitott ajtón megpillantotta a „felhők gyűlését”, amitől sötétség lett a kinti világban. Senki sem gondolta volna, hogy egy gyönyörű meleg őszi napon eső fog kerekedni. Először csak egy kis csepergés, de végül zivatar lett belőle, mintha a felhők veszekedni kezdtek volna egymással, ezért néhány villám szóródott le a földre, ami megvilágította a helyet. A férfi nagyon aggódott felesége miatt, hiszen nem vitt magával esernyőt. Csak bámult az ablakon át, és várta a hitvese érkezését.

Nemsokára a felhők vizálya lecsillapodott, s már csak három gomolyfelhő látszódott az égen. A halastó melletti jegenyesor előtt, a sáros úton még senki sem jelentkezett. A férj kinyitja az ablakot, s valami hangot hallva háromszor kiáltja felesége nevét, egyre és egyre hangosabban, mikor megjelenik egy kerékpárnyom a sárban.

Ekkor érkezett meg széles mosollyal a fiatalasszony, kinek egy darab amalgámtömés volt a fogában. Az ablak becsukódott, s a biciklin lévő csomagtartóból mindent elvéve a házaspár bement az ajtón, csendet hagyva maguk után.

(H. Boglárka)

5.

Az alázatos férfi

Egy zivataros nap után újra felvidult lett a környezet. A három gomolyfelhő is készül távozni, szomorúan, de muszáj nekik. A táj ragyogó. A halastó tükrében szépítkezik a nap, ráeresztve egy-egy fénysugarat a parton álló gátórházra.

A gátórház lakója egy férfi, aki éppenséggel az ablakon kihajolva szívta be a dús oxigént.

Hirtelen egy női hangra lett figyelmes, mely nagyot kiáltott. A férfi furcsállta a hangot, mely talán a jegenyesor mögül szivárgott át. Elhatározta, hogy utánajár a titokzatos hangnak.

Elindult a jegenyesor felé, a sáros úton keresztül. A sárban kerékpárnyomra bukkant, mely egy női kerékpárhoz vezetett. Hirtelen egy újabb kiáltás hallatszott, az előbbinél hangosabb, bár nem a kerékpár felől. A hang után ment, rátalált egy pár szandálra. Ugyanabban a pillanatban az asszony újra kiáltott, hogy még az amalgámtömése is látszott, mivel a férfi akkor már megpillantotta őt is. A fiatal asszony kirabolva és megverve oda lett kötve egy autó csomagtartójához. A nő szép volt, milflőrmintás blúzt és egyszínű szoknyát viselt, mely a szél parancsára a csomagtartót csapkodta. A férfi kioldozta, megnyugtatta, gyengéden felkarolta, majd hazavitte szegény párát. Mivel a férfi a kerékpárt is hozta, a sárban új kerékpárnyomok jelentek meg.

Hazaérkezéskor a jólelkű férfi ápolta a nőt. Újra vihar támadt, mely minden ablakot becsukott.

Mire elérkezett az éjszaka, a tájat csönd lepte el.

(B. Annamária)

6.

Zivatar utáni dombos táj

Talán délután két óra lehetett, amikor az égen gomolyfelhők kezdtek el gyülekezni. A halastó melletti gátórház ablakán egy férfi, az ablakon kihajolva bámulta unottan a szegényes kilátást: a sáros út túloldalán lévő kopár jegenyest, amely felől egy kiáltás hallatszott.

A sárban egy női kerékpár halvány nyoma látszott, amelytől pár méterre egy pár szandál is állt, egyedül a sárban.

Egy, az előbbinél hangosabb kiáltás törte meg a borongós táj hangulatát: ekkor hősünk egy lobogó szoknya – amely a csomagtartót csapkodja – és egy milflórmintás blúz kíséretében egy amalgámtömést hiányoló fiatal asszony arcát vélte felismerni az újabb kerékpárnyomok kíséretében.

Gondolatai összezavarodnak, majd feláll, becsukja az ablakot, és szobája négy fala között élvezzi a csöndet, melyet már nem szakíthat meg senki sem.

(K. Enikő)

7.

Egy ismeretlen sikítés

Egy nyári délután, a dombos tájon, miután a zivatar elment, kitisztult az ég. Nem messze az égen már látszódott a jövelele három gomolyfelhőnek. A felhők még a nem messze található halastó fölött voltak.

Arrébb volt egy gátórház, amit egy jegenyest vett körül, és amiben egy férfi lakott. De mikor egy kiáltásra lett figyelmes, és az ablakon kihajolva nézett körül, nem látott senkit. A sáros úton a férfi észrevett nemrég otthagyt kerékpárnyomokat, amik egy darabig mennek, mert az út mellett ott volt elhagyva egy női kerékpár, de a tulajdonosa sehol sem volt. A férfi megint hallott egy kiáltást, ami hangosabb volt, mint az első, de most sem tudta, honnan vagy kitől jöhetett. Ezért még jobban körülnézett, és a kerékpár mellett észrevette egy pár szandált. Onnan, ahonnan ő nézte, nőinek látszott. A sáros úton megpillantott egy milflórmintás blúzos fiatalasszonyt, aki mezítláb volt. Az asszony, miközben a férfi nézte, hogy mit csinál, felvette a szandált, nem törődve azzal, hogy csupa sáros a lába. Felült a kerékpárra, és a szoknyája, miközben a szélben lobogott, a csomagtartót csapkodta.

Miután eltűnt az asszony a láthatárról, új kerékpárnyomokat hagyva maga után, egy olyan hangos kiáltás hallatszódott, hogy a férfi becsukta az ablakát, és csönd borított be mindent.

(K. Veronika)

8.

Szép nyári nap van. Zivatar után a dombos táj nagyon szép. Három gomolyfelhő jelenik meg a halastó felett. Egy férfi a gátórház ablakán kihajolva dohányzik, és közben gyönyörködik a tájban. A jegenyesor mentén feltűnik egy női kerékpár, rajta egy fiatal asszonnyal, akinek új szandálja és piros szoknyája van, mely a csomagtartót csapkodja. A bicikli nyomot hagy a sáros úton. Egyszer csak az erős szél felkapja a rosszul tűzött ruhákat a gátórház mellől. A férfi felkiált.

Ekkor a szemtelen szél a mit sem sejtő asszony felé fúj egy milflórmintás blúzt. A nő pedig nem tudja kikerülni, így egyenesen az arcába ütközik a szép ruhadarab. Az asszony felkiált, és felborul a biciklivel. A férfi úgy megijed, hogy az amalgámtömés megrándul a fogában. A következő pillanatban hátrakiált a feleségének:

– Nem megmondtam, hogy tűzd fel jól a ruhákat!? – majd becsapja az ablakot.

A távolban új kerékpárnyomok tűnnek fel. A nőt felsegítik. Csönd.

(P. Dóri)

9.

Magány

A dombvidéken zivatar után még három gomolyfelhő úszik az égbolton. Alattuk egy halastó, melynek partján egy magányos gátórház áll. A ház ablakán kihajol egy férfi, talán valamire vár. Ezután a kiáltása söpör végig a jegenyesoron és a mellette lévő sáros úton.

Egy női kerékpár jelenik meg, maga után hosszú nyomot hagyva a sárban. A férfi ismét kiált, az előbbinél még hangosabban. A fák közül előbukkan egy női alak. Szandált visel, egy milflórmintás blúzt és egy szoknyát, amely a csomagtartót csapkodva lobog a szélben. A fiatal asszony fogában egy amalgámtömés van. A gátórház ablakán kihajoló férfi most még hangosabban kiált, de az asszony észre sem veszi.

Új kerékpárnyomok jelennek meg a sárban, és az asszony távozik. A férfi szomorúan csukja be az ablakot, és a magányából eredő csönd borítja az egész dombvidéket.

(T. Cynthia)